

rebat memoria, At v^o recordari nō ē prō hō remiſſi. 3^o diffe-
runt q̄ oē remiſſiōe ē recordari, nō t̄m oē recordari ē remiſſiōe
ſed illud t̄m quod fit prō illo diſcurſu.

Quod v^o attinet 3^{um} Aduertim^{us} ē prater quinque ſenſus exterioris
intellum agentem et poſſibile ac memoriā intellectuam eēt quatuor
alijs potēs cognoſcatur interiorēs. Prima ē ſenſus cuius quō percipimus
reſ oēs quā percipiuntur quinque ſenſibus exterioribus cognoſcimus q̄
diuerſitatem earum. 2^a ē ſententia quā ſolet et appellari imaginatio:
ē potēs quādam in qua conſeruantur ſpēs earum rerū quā per-
cipimus ſenſu communi. Sumō aut ſpēs appellantur ſpēs ſenſitiuū q̄
ſunt ſpēs earum rerū quā percipimus ſenſibus exterioribus. 3^a
ē ſtimulatio quā et cogitatio d̄r et potēs quādam quā mediante
alijs ex notitijs earum rerū quā ſenſu percipiuntur eliciunt
notitijs aliarum rerū quā ſenſu nō percipiuntur: ut cui ex no-
titiā lupi quem vidit ſenſu firmat mediante ſtimulatio notitiā ma-
liam notitiā aliam quā cognoſcit poē illum ſibi nocere quod nō
videt ſenſu: Atq̄ rōe Suius notitiā fugit lupum, et nō aliam ſuam.
Itmō aut notitiā d̄r non cenſata eo quod ſunt earum rerū quā nō
percipiuntur ſenſu. 4^a ē memoria ſenſitiua in qua reſeruantur
ſpēs earum rerū quā per ſtimulatiōem percipiuntur: ſicut in fan-
taſiō reſeruantur ſpēs earum rerū quā ſenſu cōi percipiuntur
vbi nō aut ſc̄ 4^a potēs cognoſcitur deſanguantur organo (ut multi
volunt, Et utrum ſint potēs interſe realiter alio loco erit diſputim^{us}.)

Sciendum ē deinde ſtimulatiōem in nobis q̄ ſui coniuſtiōe em-
cum intellū poſſibili eēt perfectiorem quā in reliquis animalibus
adeo ut quemadmodum intellū diſcurrit circa vltiā ita et ſtimulati-
ōem in nobis diſcurrat circa particularia quod ſtimulatiōem aliorum a-
nimalium denegari ē. Unde ſc̄ rōe ſtimulatiōem in nobis ſolet appe-
llari rōe particularis, i. quā ratiōnatur circa particularia.

Hijs ita praemiſſis d̄m ē quod ſi per alium recordatiōis redderemus
ad cognoſcendā rem prius apreſentem ut prius apreſentia cuius ſc̄
beremus ſpēm ſenſatam tunc alij ille pertinebit ad fantaſiōem quā quā
ſimul etiam videatur ſemper concurrere memoria ſenſitiua quoad
illum

885
illum actum quo recordamur nos antea cognovisse rem illam. Si v^o
per actum recordationis reddemus ad cognoscendam rem cuius non
Sabemus spem sensitivam, tunc alius ille pertinet ad memoria sensitivam
quod si reddemus cognoscendam rem aliquam cuius Sabemus spem sensitivam
et aliam cuius non Sabemus spem sensitivam, tunc alius ille pertinet
simul ad fantasiam et ad memoria sensitivam, et simul et v^o con
currere affirmativa, conungere vnam spem alteri

Quod ad postremo atinet ad actum remissionis d^m dictum sum
praecedentem pertinere ad affirmativam ad recordationes ex quibus constat dy
cursus. Nec non ad eam inquam terminatur discursus concurrere fanta
siam aut memoria sensitivam prout fuerint res quarum sunt tales
recordationes.

De Vita, et Morte.

Li cet Ar prius agat de longitudine, & brevitate vita quam de
vita & morte nisi in claritate gra de vita et morte prius agemus. ut
9^o a vita (qua Sabitur quae mors privatur) initium sumamus et a defi
nitur Ar cap 10 libri ultimi parvorum natium. vita e mansio aia
vegetativa in corpore cum calore nativo. Pro cuius definitio intelligitio
Sciendum vitam rerum corporalium de qua loquitur in Ar poe accipi
tribus. 1^o pro aia ipsa qua confert corpori ut vivat. 2^o pro ipso effect
tu formali quem aia confert corpori ex sui unione ad illud. 3^o pro ipsi
operationibus vita qualia sunt intelligere, sentire nutrire et cet.
In hac 9^o de se non determinatur vita 1^o aut 2^o modo sumpta, sed 2^o modo
ita ut sensus definitio sit; vita e effectus formalis ille qui resultat in
corpore ex mansioe aia vegetativa in illo.

Sciendum deinde ad mansionem aia in corpore necesse requiri calo
rem nativum qui in animalibus Sabentibus cor emanat ab aia in corde
aut prope cor inde v^o tanguam a quoddam fonte diffunditur per
totum corpus eoque mediante sunt concoctioes et digestioes nutritivi
finesque et conservatioe suam aia. In alijs v^o animalibus no Saben
tibus cor, tum etiam in plantis resultat ab aia maligna parte propor
tionali cordi.

Avertendum praeterea e Summo calore nativo perpetuo agere in hu
midum.

et aliud consumere, tandem durare quandiu durat. Similiter vis-
 cosum et pingue, quo nutritur & conservatur, quemadmodum et ignis
 lampadis tandem durat, quandiu durat in lampade oleum quo nu-
 tritur, atque hinc est imprimis ut deficiente Sumido viscoso, et pingui
 in vivente debeat quoque calor ipsius naturalis. Ex eadem radice prove-
 nit praeterea ut necesse sit Sumidum pingue viventi, respectu instan-
 tari accessu alterius Sumidi quod ex alimento generatur ad hoc ut ca-
 lor naturalis viventi diu duret. Additur 9^o Aliter in def^e vita. partem
 cum calore nativo ut docet mansuetam aia in corpore & ex consequenti
 vitam ipsam pendere a calore nativo. Ex dictis facile erit colligere
 defem^e mortis, cum si mors sit privatio vitae nihil aliud erit quam de-
 fectio aia nutritiva in corpore cum calore nativo desinit v^o aia ee
 in corpore cum calore nativo interdum quidem potest defectu
 ipsius caloris qui quidem defectus si proveniat ex eo quod longo
 spore calor naturalis consumpsit paulatim totum Sumidum quo nu-
 tricatur, ut si quis moriatur oio senio contectus de mors naty, appe-
 tatur in plantis peculiari noie ariditas ut tradit Ar loco citato si v^o
 proveniat aliq^o alio modo, de mors violenta ut si calor extinguatur
 propter defectum respiratorij quemadmodum extinguuntur quibus
 gulantur, aut propter maximam abundantiam Sumidi quo pallo
 extinguatur calor naturalis non alio ac parva flamma extinguatur
 a magna copia olei, aut propter nimium frigus quod in ea ee pot^{est} ut
 Sumidum congeleatur et calidum extinguatur: aut pro corruptioem
 Sumidi aut permissioem alicuius pessimi Sumoris qui in causat
 ut calidum extinguatur, ut soepe accidit in multis morbis, aut denique
 quovis alio simili modo. Interdum v^o desinit aia ee in corpore
 quia no habet organa sufficientia ad sui conservatioem ut p^{er}
 q^{uod} alicui praescinditur caput: hinc n^{on} potuit v^o deficere calor nati-
 vus quod animo aquo profueblat: desinit ee in corpore eo quod
 non habeat organa requisita ad sui conservatioem cum aia desi-
 nat ee in corpore pro defectum caloris nativi.

Ex istis 9^o qua dactenus dicta sunt licet colligere permanentia
 aia in corpore pendere a debita proportioe caloris nativi cum Su-
 mido

Sumido pingui vinctis et q̄. Sac eē nō sūt nisi cōs & qualitates
i. sūt permixta mdebita quadam p̄portioe maxime cum diuersa
partes requirant diuersas complectioes vt alia complectioem
requirit os, aliam neruis, et v̄ q̄ta ceteris partibus; sit vt
permanētia aīa in corpore pendeat adēbita p̄portioe p̄maria
& qualitatum.

De Longitudine et breuitate

Vita.

De proximo dicitur patet via ad intelligendum quenam
vimentia sūt longioris et qua breuioris vita; cum n. vita consistat
in p̄portioe debita calidi natui & Sumidi sit vt eo qua meliore
constitutioem, ac p̄portioem calidi, et Sumidi sortita fuerint eo
diutius vuant; qua v̄ peiorem alius moriantur. Ad optima consti-
tutioem, et p̄portioem calidi et Sumidi nonnulla requiruntur vt
tradit Ar̄ Soc lib. cap 2. Imprimis n. requirit vt Sumidum
sit aqua tale n. facile congelatur, et ita facile exstinguatur nec co-
lor natui, sed vt sit pinguis & tale vt nō facile exsiccat, quod n.
pingue ē facile exsiccat, et consumitur; praeterea non
facile computrescit, cuius p̄oem reddit hoc loco Ar̄ q̄ Sumidum pin-
gue ē aereum; aer aut difficiliter computrescit quam aqua aut
terra, & multo difficiliter ignis quam cetera elementa. Requirit
2. vt Sumidum non sit paucum q̄ si paucum sit facile exare-
cet et consumetur. 3. requiritur vt Sumidum sit sufficienter
calidum, sicut vt nō facile congelat, sicut vt nō facile exsiccat;
calidum n. permixto Sumido solet reddere illud pingue, et tale
vt difficile exsiccat, & consumatur. 4. requiritur vt nō abundet
excrementi, qua n. habent Sumidum abundans excrementi faci-
le corrumpuntur, aut in morbi, aut suapte nā, ex quod excrementū
subeat roem contrarij in ordine ad Sumidum cui permiscetur
ac p̄mde adiuuet eius corruptioem et consumptioem. H.

Flis ita.

Hic ita constitutus docet. Ar' inter oia uientia quaedam plantas
 magnas, ut palmam, capresum, et alias Sumol' ee longioris uitae qua
 sunt caetera uientia; tum quod habeant multum humidum, Nam
 uientia, inquit, quo maiora sunt eo consentaneu' e' uoi' habere plus
 humiditatis, tum et quod humidum illud sit pingue minime aqueu'
 et sufficienter calidum ac proinde difficile exsiccatu' et coagela-
 tur: Addit etiam cap. 3^o roem aliam quare Sumol' plantae diutius
 uiuant, qz' s' consueuerunt inuenescere quoddam n' ramo exsi-
 cati. Solent solent producere aliam, et quod in radice putrefacta
 solent emittere aliam, quod no' ita cernitur in aialibus.

Aliam roem etiam addunt no' nulli quod s' pauiores habeat
 operationes vitales quam caetera uientia, ac proinde minus consumatur
 et defragenter nulli exercendy. Addit etiam ad finem cap. 3. in
 ter plantas eay diutius uiuere qua maiores snt radices.

Deinde docet moer aialia sanguinea ee longioris uitae quam
 exanguia, eo quod habeant humidum magis calidum ac proinde
 magis pingue et difficilius exsiccatu'. Terrestria etia' tradit ee lo-
 gioris uitae quam aquatilia, eo quod aquatilia habeant humidum
 magis aqueum, ac proinde minus calidum, et pingue. Unde colli-
 git inter oia aialia terrestria et plurimu' ea qua sunt maiora
 ee longioris uitae quam sint caetera aialia, eo quod quo maiora
 sunt eo solent habere plus humidum ut sunt bo', et Elephas.
 Dixit (et plurimu' ea qua sunt & cae) quia si contingat ali-
 quod aial' minus habere humidum unde calidius sit, ac proinde
 pinguius et difficilius congeletur et exsiccatu', tale aial' minus erit
 longioris uitae, quam sint aialia maiora: qua et roe inquit solem
 diutius uiuere quam maiora quaedam aialia. Addit praeterea
 mare suapte na' longioris uitae ee quam feminae, eo quod sint
 calidiores, et ob id habent humidum magis pingue, atq' adeo diffi-
 cilius exsiccatu'.

Docet ulterius aialia in locis calidis solere diutius uiuere qua
 in frigidis, et potissimu' ea qua suapte na' frigidiora sunt, et ob id
 inquit in regionibus septentrionalibus no' gnam serpentes et

Sacertis

163
faceret, aut si gignatur, gigni exiguam admodum quantitatem, eoque
regio illa frigida sit et hac de causa Sumidum, Sumoi aialium fa-
cite congelatur, calidumque paruas vires habeat. Ad v. in regionibus
calidis quales sunt illae quae sunt intra tropicos non solum gigni
cuiusque, sed mira cuiusdam magnitudinis ut patet de Crocodilibus
qui in mari rubro, Nilo, atque in alijs locis calidis gignantur. Idem
autem tanta magnitudinis gignantur, quae calidum eorum adiunctum
maxime a calido, illarum regionum

De iuventute, & senectute.

Quod attinet ad frateris institutum, Periodus vite humanae
in tres sui aetates diuidi solet. Imprimis quidem in eam
in qua calor naturae augetur, fortiorque redditur ad conuertendum
alimenti in substantiam aliam. Deinde in eam in qua calor naturae
nec augetur, nec minuitur, aut saltem vix percipitur aliqua eius
mutatio. Denique in eam in qua calor naturae perpetuo decrescit
usque ad finem vite.

Tota prima aetas vocatur Socloco iuuentus soletque 35. prioribus
annis circumscribi paulo plus minusue. 2^a aetas dicitur Status quae
inde usque ad annum fere 50 durare solet: 3^a tandem dicitur Soc loco
Senectus quae reliqua vite spore clauditur. Soc quoque modo de senectute,
& iuventute plerumque loquuntur.

Alij vero conueniunt, periodum vite humanae in septem aetates
distribuere quarum 1. quae infantia vocatur prioribus 7. annis
circumscribitur: 2^a quae pueritia dicitur usque ad 14. annum extenditur.
3^a quae est adolescentia 28. annum pertingit. 4^a iuuentus
35. anno clauditur: 5^a aetas quae dicitur virilis inde usque annum quin-
quaagesimum durat: 6^a namque Senectus 60. anno terminatur:
7^a denique 8. aetas decrepita usque ad finem vite protenditur.

De respira

De respiratioe, & expiratione.

Circa nam istam tria sunt explicanda. Primum e ad quid res-
piratio, et inspiratio, ordinentur ana quibusq; animalibus conveni-
at. 2um e qui sint. 3. um quomodo fiant. //

Quod v^o attinet ad primum sciendum e in omnibus animalibus (ve supra dictu)
est) ab ipsa vita emanare, iuxta nam et Complectioem cuiuscumq;
maximam copiam caloris in corde, aut in parte aliqua proportionali
cordi. Et inde tanquam a quodam fonte diffundi per totum corpus animalis

Advertim prout circa e sumus calorem in ea p^o animalis in qua pot
simul videt indigere refrigeratioe aliqua maiori, vel minori prout fu-
erit quantitas ipsius, et id ne extinguatur. videmus n, in animalibus qua
obstrangulantur ex hinc calorem naturalem eo quod prohibeatur refri-
geratio illo, qua fit per respiratioem, et expirationem. Hinc et e
quod sagax na, et sapientissimus eius fabricator deus tribuere videt
versis animalibus diversa refrigeratioa pro quantitate caloris nativi
eorum. Et pro qualitate na unius cuiusq;. Animalibus n, minoribus qua
sanguine carent, que sunt minus caloris nativi tribuit ipsi sumo
fines duntaxat aqua refrigerentur, siue illud sit aer, siue aqua:
eo quod illud solum sufficiebat. At v^o quia alio animalia dantur
calidiora sanguinemq; habentia, ijs propterea no solum dedit na-
contineri aqua refrigerarentur. propterea quod no sufficeret, sed et
varia instrumenta quibus aerem vel aquam intus suscipiant
& rursus emittant atq; ita intus refrigerentur. Et enim v^o p^o p^o
bus no omnibus sed ijs hu, qui minus habent sanguinis, minusq;
calidi sunt tribuit branguias quibus mediantibus aqua susci-
piant, eamq; rursus emittant, atq; ita refrigerentur. Alijs v^o p^o p^o
bus qui plus habet sanguinis, et sunt calidiores, et de p^o p^o
mes, cetera et alij id genus, tum et animalibus terrestribus, et

vocalibus

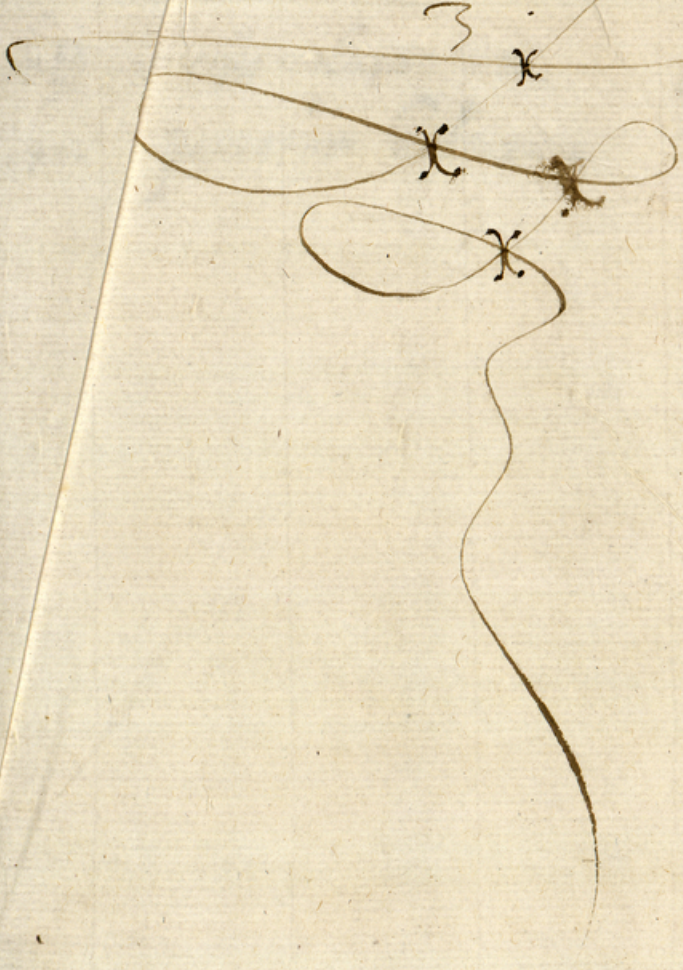
100
uolati libus nec no^{is} quae partim degunt inferre, et partim in
aquis, ut sunt crocodilli, yanda, mures, et id genus alia, tribuit pul
monem qui mediante atraheret, et emitterent aerem atq; refrige
rarentur in interioribus suscipiendo aerem frigidum, et emittendo
illud cum e iam callescat. Unde e quod *Aspidochelones*
et cetera necesse habeant emergere saepe super aquas ut atrahat
et emittant aerem, atq; etiam ut non dormiant nisi ore extrahat
ab aquis ut resspiciant. quod etiam euenit aialibus quae egunt par
tim in aqua, si contingat ea aliqn dormire in aqua, manent aut sumol
aialia tanto tempore sub aqua eo quod habeant paru sanguinis et
ob id non egeant frequenti respiratione, quod si aliqn contingat
ea diutius immorari sub aqua, nec sui caput ab aqua extrahere,
suffocantur ut experientia compertum e. Et tradit *Ar. Soc. Soc.*
Ex. 1. 1. 1. patet primu eorum quae in his proposuimus. cuius gra
tiae ad quem finem resspiratio et exspiratio, siue atrahitio, et emissio
aeris, quae fit ministerio pulmonum ordinentur una atq; etiam qui
bus aialibus conueniant.

Quod uo^o attinet ad 2^{um} resspiratio nihil aliud e quam atrahitio
aeris ad pulmones ppter praecordiu refrigeranda. Expi
ratio uo^o aere, emissio aeris atrahitio.

Quod demq; attinet ad 3^{um} dicitur e resspiratio em. Sac modo causa
ri nimis enim calore calore cordis feruescit sanguis iuxta cor
et ita dilatatur ad occupandum maiorem locum, ex illa aut
dilatatio cordis ad occupandum maiorem locum, sequitur
eleuatio Thoracis: Ad eleuatio em uo^o Thoracis sequitur ele
uatio, et dilatatio duarum alarum pulmonum infra quae non
finitur cor ut ab utraq; refrigeretur, ipsa uo^o ala eleuatur
ad modum fororum qui sunt in officinis fabricum ferrariorum
ad hanc aut dilatatio em, sequitur ingressio aeris ad occupa
dum vacuitates et foros pulmonum ne detur vacuum, quo qui
dem ingressio aeris dicitur resspiratio. Item de uo^o qn aer ille qui
ingreditur frigidus e non solum refrigerat cor, sed etiam
remittit feruorem illum sanguinis facit ut contrahatur ad
minorem

minore loca sicut salatis humidus solet et remittere feruorem
 aqua et contrahere illam ad maiorem locum. Ex illa autem con-
 tractione sanguinis ad maiorem locum sequitur depressio thoracis
 et consequenter depressio pulmonis qua compressio facta egre-
 ditur iterum aer a pulmonibus sicut solet egredi a foliis fabo-
 rum quoniam comprimuntur. Habetur ergo quo modo fiat exspiratio qua
 nihil aliud est quam egressio sive emissio aeris a pulmonibus

Finis Barro-
 natum



105

[Faint, mostly illegible handwriting in a cursive script, possibly from the 17th or 18th century. The text is arranged in several lines across the top half of the page.]



[Faint handwritten text, possibly a signature or a title, located below the stamp. It is difficult to decipher due to fading.]

[Faint handwritten text, possibly a list or a set of instructions, located in the middle of the page. It includes several small 'x' marks and some illegible words.]

[Very faint, almost illegible handwriting at the bottom of the page, possibly a concluding sentence or a date.]

Tabula huius Codicis

Libri Phisicorum octo	8
Libri de Caelo quatuor	4
Sphæra Joannis de sacro Bosco.	1
Libri Meteorologicorum.	4
Liber parvorum naturalium.	1